

Nieuwsbrief nr.5 patrijzenmonitoring Wieringen

1 december 2020

In het voorjaar zijn we gestart met een ambitieus plan om inzicht te krijgen in de populatie patrijzen op Wieringen

Om meer inzicht te krijgen in de aantallen, verspreiding, broedsucces en overleving in relatie tot de ligging en effectiviteit van het agrarische natuurbeheer is een meerjarig gebiedsdekkend monitoringsplan opgesteld.

De aanleiding voor dit plan was dat tijdens de reguliere akkervogeltellingen de trefkans om patrijzen waar te nemen zeer gering bleek te zijn.

Om gebiedsdekkende tellingen uit te voeren waren middelen en menskracht nodig.

Tot onze grote vreugde bleken, ondanks de moeilijke periode, veel vrijwilligers bereid te zijn deze klus samen met de Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden en Landschap Noord Holland uit te voeren. Dankzij jullie enthousiasme en inzet hebben we een goed beeld gekregen van de verspreiding, het aantal territoria en het broedsucces van de patrijzen op Wieringen. Aan de hand van de resultaten kunnen we met effectieve beschermingsmaatregelen patrijzen duurzaam in stand houden en beschermen.

Een echt fenomenale foto van een klucht patrijzen met volgroeide juveniele vogels, op de foto gezet door Hans Westrik.

De resultaten van de 5 gebiedsdekkende tellingen.

In totaal zijn het afgelopen jaar 5 basistellingen uitgevoerd.

In het voorjaar 3 tellingen met behulp van een geluidrecorder om het aantal territoria vast te stellen en in het najaar 2 tellingen om het broedsucces te meten.

Tijdens de 3 voorjaartellingen zijn ongeveer 40 keer patrijzen waargenomen.

Uiteindelijk zijn er na clustering 26 territoria vastgesteld en ingevoerd in de webapplicatie boerenlandvogels.nl.

In het najaar zijn 2 tellingen uitgevoerd om het broedsucces te meten.

Het bleek erg lastig te zijn om middels de 2 najaartellingen het broedsucces van patrijzen te bepalen. Vanwege hun verborgen levenswijze bleek de trefkans uiterst gering te zijn.

Mede dankzij de aanvullende waarnemingen in de patrijzenapp, tips van boeren, wandelaars en middels de site van waarnemingen.nl zijn we er toch in geslaagd om het aantal grootgebrachte kuikens in te schatten.

Van alle waarnemingen werden datum, locatie en de aanwezigheid van een paar, eventueel met het aantal kuikens, in een Excel-bestand opgeslagen.

Aan de hand daarvan was het mogelijk een kaartbeeld te creëren waarin inzichtelijk is gemaakt welke paren een succesvol jaar achter de rug hebben.

Van de 26 broedparen die een territorium onderhielden hebben uiteindelijk 18 paren succesvol 1 of meer kuikens grootgebracht (Geel omcirkeld zie onderstaande kaartbeeld).

Dit zijn paren die tot november met volgroeide juveniele vogels zijn waargenomen.

In totaal zijn 111 kuikens vliegvlug geraakt met een gemiddelde van 6,166 kuiken per paar.

Het kleinste aantal was 2 kuikens per paar en het hoogste aantal 12.

Een prachtig resultaat.

We hopen natuurlijk dat deze vogels de winter goed doorkomen.

Kaartbeeld broedsucces patrijzen op Wieringen.

Opvallend in bovenstaand kaartbeeld is het gebrek aan territoria en de reproductie ten zuiden van de N99.

De bezetting is in dit deel van Wieringen ontzettend laag en hier is in de vorm van uitbreiding en optimaliseren van agrarisch natuurbeheer nog veel winst te behalen.

Tijdens de vestiging- en legfase worden in dit deel van Wieringen veel landwerkzaamheden uitgevoerd die een remmende factor zijn op de vestiging en het broedsucces van patrijzen.

Op geploegde bouwland percelen zijn voor patrijzen nauwelijks onkruidzaden te vinden en is te weinig winterdekking.

Het blijkt dat de lage overleving voor een groot deel aan het einde van de winter toegeschreven kan worden aan predatie door gebrek aan voedsel en geschikte dekking wat weer een lage voorjaarstand tot gevolg heeft. Een voorjaars- en wintersterfte zijn dus geen gescheiden processen maar zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Voor het handhaven van een goede patrijzenstand is het van cruciaal belang dat een zo groot mogelijk aantal vogels in goede conditie de winter doorkomt.

Wintervoedselakkers die als pakket door de Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden worden afgesloten bieden gedurende de winterperiode een rijke voedselbron en dekking voor patrijzen en allerlei akkervogels.

Belangrijke factoren die bepalend zijn voor een goede patrijzenstand zijn dus de beschikbaarheid van voedsel, de hoeveelheid aanwezige dekking, het landgebruik, het weer en het beheer van predatoren.

Kort door de bocht gezegd, het regelen van een goede leefomgeving en predatiebeheer.

Aan het weer kunnen we niks doen...

Uit onderzoek is gebleken om minimaal 7% van de oppervlakte in te richten met hoogwaardig habitat voor de patrijs, gelijkmatig verdeeld over het gebied.

De levensverwachting van een patrijs wordt geschat op gemiddeld 1.5 jaar. Dat betekent dat veel vogels slechts één keer de mogelijkheid hebben zich voort te planten. . Bron: www.boerennatuur.be onder publicaties (*patrijzenbescherming als leidraad voor herstel van de boerennatuur Jen Brewin, Francis Buner, Julie Ewald*).

Dat betekent ook dat we ontzettend zuinig moeten zijn op onze patrijs.

In het broedseizoen is de hen kwetsbaar, maar dat geldt voor de meeste bodembroeders.

Onderzoeken wijzen uit (*bron: perdix portaal*) dat in gebieden zonder predatiebeheer de helft van het aantal broedende hennen verloren gaan door predatie van voornamelijk vossen en dassen.

In gebieden waar de predatoren dichtheid laag is gaat slechts 15% verloren.

Op Wieringen hebben we vooral te maken met de vos. Gelukkig voert de jagersvereniging Wieringen een actief predatiebeleid waar zowel de patrijs als onze weidevogels profijt van hebben.

Evaluatie patrijzenmonitoring Wieringen.

Allereerst willen we iedereen die aan deze monitoring heeft gewerkt bedanken voor de tijd en inzet die jullie in dit project hebben gestoken.

Het was en is nog steeds een uiterst raar jaar vanwege het covid virus waarbij alles gericht was om het virus in te dammen en beheersbaar te houden.

Desalniettemin zijn de tellingen zonder begeleiding door gegaan maar was het helaas niet mogelijk een fysieke evaluatie te organiseren.

Toch willen we graag feedback hoe jullie de tellingen hebben ervaren zodat we de tellingen en alles wat ermee samenhangt voor volgend seizoen kunnen verbeteren.

- Wat ging goed, wat kan beter?
- Was de communicatie voldoende?
- Hoe hebben jullie de avond-en ochtendtellingen in het voorjaar ervaren?
- Wat is de ervaring met de speaker?
- Hoe hebben jullie de najaarstellingen ervaren?
- Wat heb je nodig om het volgend jaar beter of anders te kunnen doen?
- Is er belangstelling voor meer diepgaande informatie over de patrijs?
- Anders?

Ervaringen en de feedback kunnen jullie sturen naar vos.herman@hetnet.nl

Robert speurt nauwgezet de percelen af op zoek naar patrijzen.

Patrijzenfilm

Onze vrijwilliger Hans Westrik heeft een prachtige korte film gemaakt van de inventarisatieronden op Wieringen. Geactualiseerd naar 1-12-2020, echt de moeite waard om te zien.

Hieronder de rechtstreekse link van het Patrijzen Paradijs

<https://www.actiefmetbeeld.nl/patrijzen-op-wieringen.html>

Hartelijke groet,

Herman Vos, *veldwerker ANV Hollands Noorden.*

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door het Betrekken bij Groen Fonds van de Provincie Noord-Holland.